

EL XAL DE SHANGHAI

LUDMILLA LACUEVA CANUT

DIPLOMADA EN ESTUDIOS SUPERIORES EN HOSTELERIA POR L'ÉCOLE HÔTELIÈRE DE LAUSANNE, SUISSE

Shanghai 1937

El sol ja despuntava sobre un Shanghai alegre i bulliciós. La Mei Lin no feia gaire que s'havia llevat. Des de la finestra, podia observar el magnífic jardí xinès de la casa, que era l'orgull de la seva mare. El pare de la Mei Lin era un comerciant que havia fet una gran fortuna i no perdia cap ocasió per ensenyar el jardí als anglesos més importants de la ciutat, que s'embadalien davant les meravelloses varietats de flors i les formes curioses de pedres rocalloses, veritables obres d'art esculpides. Els peixos vermells de l'estany recorrien sense parar el seu oasi de pau. Al centre, reposaven diversos nenúfars de color groc, verd i rosa.

Vivien a la part antiga de Shanghai i la casa estava considerada una joia de l'arquitectura típicament xinesa, amb les columnes de fusta vermella i les teulades amb formes punxegudes de rajola negra. Diversos fanalets vermells, rodons i de mides diferents penjaven del sostre. La família Tsong era l'enveja de molts dels seus conciutadans i ésser invitat a casa seva era un gran privilegi.

La Mei Lin no es va poder entretenir gaire. Havia d'anar a la modista. No li agradava gaire la propietària de l'establiment, però era l'indret de moda del Bund on totes les noies riques es feien els seus vestits. Es va emprovar el nou *qipao* que havia encomanat —el seu pare no li permetia vestir-se com les angleses. El seu *qipao* era el clàssic model xinès, però aquesta vegada l'havia

escollit de color verd maragda, que feia joc amb els seus ulls, que ressaltaven gràcies al cabell negre lluent i a la pell de porcellana de la cara. Li faria falta un xal, però no el compraria aquí. La seva serventa li havia dit que, a Nanshi, una senyora, que deien que havia estat la cosidora oficial dels últims descendents de la dinastia Qing, feia uns xals fantàstics a casa seva.

Es va fer acompanyar pel seu xofer, que repetidament li va demanar si estava segura de voler anar a Nanshi, ja que no era un

barri gaire recomanable per a una senyoreta de bona família. La Mei Lin va insistir fins que van arribar a la porta d'una casa vermella, de dues plantes, on va picar sense gairebé gosar destorbar. Les cases del voltant eren igual de pobres i amb la roba estesa que penjava de fils lligats amb les cases que tenien al davant. A dreta i esquerra va veure que els veïns treien el cap per observar-la. Potser no havia estat una bona idea. La porta es va obrir deixant pas a una afable senyora de cabells blancs, un xic encorbada, que la va fer passar de seguida. La casa era petita, però el seu interior no tenia res a veure amb la brutícia exterior. Tot i no ser luxosa, estava

ben arreglada i polida. Tenia un encant especial. Les portes del menjador donaven a una terrassa guarnida amb molt de gust. Tres gàbies d'ocells penjaven de l'únic arbre que hi havia. La senyora Ho era encantadora. Es va desfer en elogis en veure una noia tan elegant a casa seva. De seguida, li va portar diversos xals perquè pogués escollir. El tacte de la seda era molt suau i els motius estaven fets sens dubte per unes mans prodigioses. No n'havia vist

mai cap d'igual! La senyora Ho li va recomanar un xal blanc amb una varietat de dissenys de dracs que personificaven el fènix xinès, pagodes i nenúfars. Li va explicar que el fènix era el símbol de la virtut i de la gràcia, i que li escauria molt bé. La Mei Lin va pagar més del que demanava, li feia llàstima veure que una senyora tan gran encara hagués de treballar. La senyora Ho, en agraïment, li va dir que li cosiria al xal, en un tres i no res, una flor de gessamí; li portaria sort. Va insistir per oferir-li un te mentre esperava. Va afegir una perla de gessamí que, amb l'aigua calenta, va obrir lentament els seus brots fins desplegar un arc amb diminutes flors de gessamí que van captar l'atenció de la Mei Lin. L'olor perfumada va embolcallar l'estança i el seu gust la va sumir en una relaxació acompanyada dels cants alegres dels ocellets. Es trobava tan a gust que no va poder estar-se de demanar-li si era veritat que havia cosit per als últims descendents de la dinastia Qing. Afalagada perquè s'interessés per la seva vida, li va contestar que sí. Havia tingut l'honor de cosir esplèndids brodats que eren l'admiració de la millor societat d'antany, per això cosia dracs que eren també el símbol de l'emperador de Xina, ja desaparegut. Calia que els xinesos ho respectessin, perquè formava part de la seva cultura, tot i els canvis d'autoritat. Li va explicar moltes coses de la cort que desconeixia i la Mei Lin va veure fugir el temps. Es va acomiadar de la senyora Ho amb un a reveure. Amb el seu somriure pausat, li va respondre que era més bé un adéu i que sobretot no perdés mai el xal, sempre la protegiria i l'avisaria de les desgràcies a venir.

A la tarda, la Mei Lin va rebre a casa les seves tres millors amigues. Totes van admirar el nou *qipao*, però encara més el xal, que van trobar exquisit. Volien saber on l'havia comprat, però tot va ser debades. Seria el seu secret. Se'l tornaria a posar quan anessin al nou saló de ball que acabaven d'obrir a

la concessió francesa.

Per passar l'estona, varen decidir jugar al mahjong. Movien amb precisió les fitxes de marfil, mostrant una varietat d'oracles de colors diferents. Eren unes peces úniques. El Sr.Tsong explicava —a qui volgués escoltar-lo— que ja no es trobaven al mercat i eren tan populars a Occident que fins i tot havien exhaurit les existències de marfil! Durant el joc, tot eren riures i s'ho passaven d'allò més bé. Era l'hora del te i la serventa va entrar amb una safata de pastissos que no van arribar a taula. Tota espantada, va fixar la seva mirada en la Mei Lin. Sorpresa, va demanar a la serventa si es trobava malament.

—Oh, senyoreta, els dracs que representen el fènix del seu xal s'han amagat —va contestar plorant.

Tot i la tarda xafogosa, un calfred va recórrer l'espina de la Mei Lin. En temps de guerra, el drac desapareix...

Era el mes d'agost de 1937 i, aviat, començaria la batalla de Shanghai...

Shanghai 2012

Hua Li estava nerviosa. Era la primera vegada que aterrava a Xina. Al taxi que la va dur a l'hotel, mentre desfilaven davant la

Yellice

seva vista torres d'edificis de mides desaforades i modernes, va pensar en les raons que l'havien portada a Shanghai.

Una vegada fets els tràmits d'enregistrament a l'hotel, va deixar la maleta i es va vestir còmodament per sortir. No volia perdre ni un segon. El taxi la va deixar a l'adreça demanada. En baixar, va llegir un cartell que hi havia a la porta: Casa-museu Jardí dels nenúfars. El cor li donava unes batzegades molt fortes. Va respirar profundament i va entrar. Amb el tiquet d'entrada a la mà, es va apropar a un grupet que esperava que comencés en breu la visita guiada de la casa. Es podia fer la visita lliurement, però va preferir escoltar les explicacions sobre la casa. Hua Li, discretament, va posar en marxa una gravadora que duia a la butxaca de la jaqueta. No es perdia cap detall i ho fotografiava tot.

Des d'una habitació del primer pis de la casa-museu observava el jardí amb una varietat de flors extraordinàries i l'estany amb peixos grocs i vermells. Amb la mà es va recolzar a una columna. Els dits van notar alguna cosa rugosa. Els va treure per llegir una inscripció gravada a la fusta de la columna: Mei Lin. Els dits tremolosos acariciaven la inscripció. L'emoció l'embargava. La guia se la mirava amb cara de pocs amics, però no va dir res i va prosseguir la visita que ja arribava cap al final. Una vegada fora de la casa, se sentia trasbalsada. La gent que passava se la mirava de forma estranya. Va veure que hi havia una parada de Tuc Tuc i s'hi va apropar.

Amb un gran somriure, un dels conductors li va demanar de pujar i així ho va fer. Li va donar un paper amb una adreça. El Tuc Tuc anava sortejant cotxes i motos i, en més d'una ocasió, Hua Li es va agafar amb força al seient. Un concert de tocs de clàxon amenitzaven el viatge. Potser hauria hagut d'agafar un taxi. Varen passar per un túnel subterrani que travessava el riu Huangpu per emergir de nou a la llum. Aquí tot eren gratacels amb els dissenys més moderns i més emblemàtics de Shanghai. Havien arribat a Pudong. El conductor donava més i més voltes. Finalment va parar en sec i li va assenyalar un edifici. Va baixar, però no estava molt convençuda. S'hi va apropar i, en entrar, un conserge li va demanar on anava. Li va explicar que buscava una noia anomenada Li Shui, la família de la qual vivia en aquesta adreça. El conserge, un home d'uns seixanta anys, li va contestar que havien construït l'edifici vint anys enrere i que d'ençà no havia conegut ningú amb aquest nom. La Hua Li li va contestar que aquesta família havia viscut tota la seva vida aquí. El conserge va notar en la seva veu un deix de preocupació i de desesperació i li va comentar que feia anys, al

Pudong, només hi vivien famílies obreres i camperoles. No tenia ni idea d'on haurien pogut anar a viure.

Hua Li estava decebuda. Havia estat més fàcil trobar la casa. Davant seu, s'alçava imponent la torre Jin Mao. Li havien recomanat prendre alguna cosa al bar de l'hotel, ubicat a les alçades de l'edifici, i va pensar que seria un bon moment per fer un descans. Des de la seva taula va poder admirar una vista espectacular de la ciutat. Els gratacels contrastaven amb els edificis colonials del Bund.

El cambrer que la va servir va demanar si era de la ciutat. No, només era de pas. Li va explicar que havia vingut a trobar una persona al Pudong, però que s'havia perdut la seva traça i no sabia on trobar-la. Li va suggerir que anés al Mercat de Dongtai Lu. Sabia que algunes famílies expulsades del Pudong s'havien instal·lat allà.

S'hi va plantar de seguida. Una filera de casetes s'arregleraven unes al costat de les altres, oferint mil i un objectes curiosos, alguns d'ells no tan antics com li volien fer creure. Va demanar si coneixien la Li Shui o algun familiar i tots contestaven negativament. Era com buscar una agulla en un paller. Després d'una bona estona, ho va deixar córrer i va decidir fer alguna compra per endur-se cap a casa. Es va aturar en una caseta on venien xals xinesos. Res del que li ensenyaven no li agradava. En un racó, va veure una caixa vermella amb canyes de bambú i va demanar que li ensenyessin. La noia va dir que no, que el xal d'aquella caixa no estava en venda. Hua Li va insistir perquè li ensenyés. La va posar damunt una tauleta. En obrir la tapa, Hua Li va sentir un nus a l'estomac, en un extrem de la tapa va aparèixer escrit un nom: Tsong Mei Lin. Li va demanar la seva procedència. La noia va explicar que la seva àvia havia estat serventa en una casa molt bona i que la família havia deixat el país a corre-cuita en el moment de la batalla de Shanghai. Havia conservat aquest xal amb molta cura per si la senyoreta tornava al país, però la mort se l'havia endut fa uns anys sense veure el seu desig complert.

Tant sí com no l'aconseguiria! Hua Li va insistir que no calia aferrissar-se tant al passat. Tot i les reticències de la venedora, finalment li va vendre a un preu exorbitant en iuans, tot i que en lliures angleses no era pas cap gran fortuna. Hua Li no s'havia molestat a regatejar.

L'endemà al matí, estava asseguda en un compartiment del tren Maglev, preparada per marxar cap a l'aeroport. Al vespre havia estat incapaç de tornar a obrir la caixa. La pantalla central del corredor del tren marcava que s'havien assolit els 431 km per

hora. Se n'anava tan ràpid com havia arribat.

Una pluja fina i lenta queia sobre l'aeroport de Heathrow. Gairebé dotze hores de vol no havien fet perdre el somriure a la Hua Li. Es va afanyar a agafar un taxi. La va deixar davant d'una caseta de dos pisos en un barri tranquil als afores de Londres. Va picar amb energia i, al cap de pocs segons, li va obrir la porta una senyora d'uns noranta anys. La va rebre amb una gran abraçada abans de fer-la entrar cap a dins. Sobre la taula del menjador, Hua Li va posar la capsa vermella i la senyora gran, tremolenta, la va obrir. Amb delicadesa va extreure un xal. Amb les seves mans arrugades va palpar la superfície del costat dret de la caixa fins aconseguir l'obertura d'un calaixet. Amb satisfacció hi va extreure un *qipao* de color maragda.

Hua Li es va quedar estupefacta, no pensava que hi hagués res més. Anava a dir quelcom, però un signe amb la mà la va fer callar. La pressió d'un altre mecanisme va descobrir un altre amagatall d'on va sortir una caixeta que la senyora va desplegar sobre la taula: era un joc de mahjong de marfil!

Amb gestos insegurs, va desplegar el meravellós xal antic que estava en un estat de conservació admirable. Hua Li contenia la respiració.

—No hi ha cap drac! —va xisclar amb esgarrifança la velleta.

Acte seguit va passar suaument la mà allà on haurien de ser-hi i a poc a poc els fènixs van aparèixer amb vivacitat.

—Àvia Mei Lin, què vol dir això?

—Estimada néta, els temps pròspers de pau han tornat, deixant enrere la desolació...